

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Hallituksen esitys katsastuslupalaista

Tiedotustilaisuus 9.12.2010

Taustaa

- Katsastusala vapautettiin asteittain kilpailulle vuodesta 1994.
- Kohonneet katsastushinnat sekä keskittynyt toimialarakenne edelleen esillä:
 - Kansalaisten palaute katsastuksen hinnoista.
 - Hintojen nousu suhteessa inflaatioon.
 - Katsastustoimessa käyttöaste alhainen.
 - Katsastus lakisääteinen velvollisuus/julkinen hallintotehtävä.
- Laki ajoneuvojen katsastusluvista on ollut pääosin ennallaan alan vapauttamisesta asti.
 - Ala, tarkastustavat ja ajoneuvot ovat tänä aikana muuttuneet merkittävästi.

Miksi uudistus tehdään?

- Tavoitteena on tarjota kansalaisille lisää vaihtoehtoja ja valinnanvaraa katsastuksen osalta.
 - Halutessa yhden luukun periaate.
- Katsastushintojen kohtuullistaminen
 - Esimerkiksi nyt henkilöauton määräaikauskatsastuksen hinnat ovat: Joensuussa 34 euroa, Helsingissä 71-89 euroa ja Kolarissa 107 euroa.
- Katsastusasemapalvelujen turvaaminen koko maassa.

Hallituksen esityksen tavoitteet

- Kilpailun lisääminen ja alalle tulon helpottaminen.
- Koulutus- ja luotettavuusvaatimusten päivittäminen.
- Katsastustoiminnan ja liikenteen kustannusten alentaminen.
- Katsastuspalvelujen alueellinen turvaaminen.
- Katsastustoiminnan korkea laatu.
- Katsastustoiminnan puolueettomuus.

Raskaan ja kevyen kaluston katsastuslupien eriyttäminen

- Katsastusluvut erikseen kevyelle ja raskaalle kalustolle.
- Kevyen ja raskaan kaluston määrittelyä muutettaisiin:
 - kevyet ajoneuvot korkeintaan 3 500 kg
 - kaikki linja-autot raskaiden ajoneuvojen luokkaan.
- Syrjäisimmille seuduille erityinen lupa raskaan kaluston määräaikaikatsastukseen, vaikka kaikki tila- ja laitevaatimukset eivät aivan täyttyisi.
- Jälkitarkastusta määräaikaikatsastuksissa ei sidottaisi alkuperäiseen katsastustoimipaikkaan.

Muutokset katsastajan koulutusvaatimuksiin

- Peruskoulutusvaatimuksena säilyisi edelleen insinööri- ja teknikkokoulutus.
- Uutena koulutuksena esitetään alalle soveltuvaa erikoisammattitutkintoa.
 - Määräaikaikatsastus ammattitutkinto.
 - Vaativammat katsastukset erikoisammattitutkinto.
- Peruskoulutuksen lisäksi kaikilta edellytettäisiin erityistä jatkokoulutusta ja harjoittelua.

Luopuminen tiukasta riippumattomuudesta määräaikaikatsastuksissa

- Luovuttaisiin tiukasta riippumattomuusvaatimuksesta
 - esimerkiksi autokorjaamo voisi saada määräaikaikatsastusluvan.
- Ajoneuvoihin liittyvä muu toiminta olisi organisoitava katsastuksesta erilleen ja aina tulisi olla saatavilla pelkkä katsastus.
- Esteellisyyssäännökset koskisivat edelleen yksittäistä katsastajaa.
- Korjaamot keskeisesti mukana katsastustoiminnassa mm. Iso-Britanniassa, Hollannissa, Itävallassa, Italiassa, Ranskassa ja Norjassa.

Riippumattomuuden varmistaminen

- Katsastus edelleen toimiluvanvaraista.
 - Liikenteenturvallisuusvirasto Trafi myöntäisi luvat ja valvoisi toimintaa.
- Hallintolaki koskisi katsastajaa ja katsastusluvan haltijaa:
 - Katsastaja ei saisi katsastaa omia tai lähipiirinsä ajoneuvoja.
 - Katsastusluvan omaava yritys ei saisi katsastaa yrityksen omistamia ajoneuvoja.
 - Sama henkilö joka korjannut ajoneuvoa ei saisi katsastaa korjaamaansa ajoneuvoa.
 - Trafín valvontatoimet kohdistuisivat sekä toimiluvan haltijaan että yksittäiseen katsastushenkilöön.

Riippumattomuuden varmistaminen

- Katsastus olisi organisoitava erillisenä muusta ajoneuvoon tarjottavasta toiminnasta, esim. korjaus- tai huoltotoiminnasta.
- Katsastusluvan haltijalla on oltava sertifioitu ISO-standardin laadunhallintajärjestelmä tukemaan katsastustoiminnan pitämistä jatkuvasti erillään muusta toiminnasta.
- Katsastus olisi suoritettava yhtenä kokonaistoimenpiteenä eikä katsastuksen kuluessa ajoneuvoa saisi korjata.
- Nykytapaan tiukasti riippumatonta katsastuspalvelua olisi saatavilla katsastustoimipaikoilta, joiden toimiluvat oikeuttavat määräaikais- ja valvontakatsastusten lisäksi suorittamaan rekisteröinti-, muutos- tai kytkentäkatsastuksia.

Katsastus tarkempaan seurantaan

- Trafi myöntäisi luvat ja valvoisi katsastustoimintaa:
 - hylkäysprosenttien seuranta
 - valvontakäynnit katsastustoimipaikoille
 - testiauton käyttö
 - ajoneuvon tarkastus katsastuksen jälkeen
 - ajoneuvon lähettäminen valvontakatsastukseen
 - julkinen rekisteri katsastuspalveluista ja hinnoista.
- Katsastusta koskevaan päätökseen voisi hakea oikaisua Trafilta (oikeussuoja).
- Asiakas valitsee:
 - Missä katsastuttaa ajoneuvonsa.
 - Haluaako katsastuksen korjauksen yhteydessä vai erikseen.

Hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

- Uusi laki ajoneuvojen katsastusluvista (voimaan 1.1.2012).
- Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän järjestämisestä (voimaan 1.1.2013).
- Laki ajoneuvojen yksittäishyväksynnän väliaikaisesta järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.
- Laki katsastustoiminnan valvontamaksusta.
- Ajoneuvolain ja julkisista hankinnoista annetun lain muutokset.

Selvitykset katsastusalasta

- Tutkimus katsastustoiminnan hinnoittelusta ja hintakehityksestä (2007).
 - AKE/TalentPublicHaus Oy
- Selvitys katsastusalan kilpailun lisäämisestä (2008).
 - AKE/McKinsey & Company
- Katsastusalan markkinatilanteen kehityksen tilannekatsaus (2009).
 - AKE/McKinsey & Company
- Selvitys ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain muutosehdotusten vaikutuksista (2010).
 - LVM/Trafi/Ramboll Management Consulting